

Aleksis K.

Häly

Viime päivien uutiset ovat kertoneet, että Korkeasaaren paviaaneille annettu tappouhkaus peruutetaan asiasta nousseen hälyn takia. Suomalainen internet-operaattori päätti poistaa tshetsheenien sivustot palvelimeltaan asiasta nousseen hälyn takia. Neuvostoliiton suurlähetystön kakkosmiehen epäiltiin lähteneen kotimaahansa lomalle, koska hänen Suomea koskevista lausunnoistaan nousi häly.

Siis avainsana on selvästikin häly. Se on nyt muotia ja se on alkanut oikeasti vaikuttaa asioihin, luultavasti enemmän kuin kunnanvaltuustot, ehkä saman verran kuin maan hallitus tai eduskunta, lähes yhtä paljon kuin media. Häly on viides valtiomahti.

Tässä avautuu demokratialle aivan uusia näkymiä. Asioita voidaan muuttaa, kun niistä nostetaan häly. Jos tämä olisi tiedetty jo historiassa, hälyn avulla olisi ehkä vältetty useita tapahtumia. Talvisotaa ei olisi luultavasti syttynyt asiasta nousseen hälyn takia. (Tai, no, nousihan sitä hälyä, kun Mainilassa ammuskeltiin, mutta se oli pelkkää pauketta ja räiskettä eikä sellaista hallittua hälyä, jolla paviaaneja pelastetaan.) Mahdollisesti Suomi ei olisi liittynyt EU:hunkaan, jos siitä olisi noussut häly. Toisaalta, Suomen hiihtomaine voisi olla vielä tallella, ellei muutamasta doping-tapauksesta olisi nostettu hälyä.

Häly demokratian muotona siis tarkoittaa sellaista isoäänistä päivittelyä, jonka jälkeen joku ei enää kehtaa tehdä niin kuin oli meinannut. Jokseenkin päinvastainen tapaus on kohu, vaikka se kuulostaakin melkein samalta. Kohu nimittäin yllyttää jatkamaan tekemistä ja jopa kiihdyttämään sitä, koska kohuun liittyy ihailua tai ainakin julkisuutta. Hälyyn sen sijaan sisältyy uhkaa; se saattaa muuttua meteliksi, pahimmillaan suoraksi toiminnaksi.

Kun häly on nyt havaittu mainioksi vaikuttamiskeinoksi, sitä varmaan käytetään muihinkin tarkoituksiin kuin paviaanien puolustamiseen. Oivallinen tilaisuus on tuore tutkimustulos, jonka mukaan suomalaiset suhtautuvat venäläisiin toiseksi kielteisimmän koko maanosassamme.

Eihän tuollaista tietysti pidä ääneen sanoa. Nopein ja tehokkain keino tutkimustuloksen mitätöimiseksi on häly. Jos sellainen saadaan synnytytyksi, kukaan ei kehtaa enää tehdä moisia kyselyjä, eikä ainakaan vastata niihin tuolla tavalla. Entisetkin tulokset peruutetaan ja ilmoitetaan että ei vaiteskaan, leikkiähän tämä oli.

Presidentti Tarja Halonen on ilmiselvästi oivaltanut hälyn käyttömahdollisuudet tässä tapauksessa. Hän on tutkimuksen jälkeen jo parin kertaan ehtinyt ottaa tulokseen kantaa, että tällaisia me suomalaiset olemme ja olemme aina olleetkin. Halonen jopa usuttaa lausumaan lisääkin mielipiteitä venäläisistä. Jos ei tällaisesta yllytyksestä nouse hälyä, mistä sitten? Häly pakottaa kansalaiset huomaamaan, että naapurin mollaaminen on noloa ja viisainta on pitää suu supussa ja vaivihkaa pyytää presidenttiäkin pitämään. Tilanne on suunnilleen sama kuin jos Urho Kekkonen ei olisi aikoinaan sanonut mitään neulanpistopolitiikasta Neuvostoliittoa kohtaan. Kyllä siitäkin olisi häly noussut.